

Kar je bilo, nikdar ne mine, samo obliko menja ...

Prispevek k zgodovini trga Ribnica (12. del)

Gostilna - krčma, točilnica in trgovina alkoholnih pijač

Kako je bila videti notranjost gostilne, poskušajmo obuditi ob spominu dveh potomcev ribniških družin, Irene Arko – Miklove in Janeza Debeljaka – Kramarčkovega.

Miklova gostilna: »Gostilniški prostor je bil razdeljen v dve sobi. Pod je bil lesen, prostor je grela velika kmečka peč, ki je bila zgrajena v steni med obema prostoroma. Gostje so se posedli na klopi in stole okoli velikih hrastovih miz ... V vsaki sobi je na mizi stal gostilniški zvonec. Gostilniške mize so bile pogrnjene z lanenimi prtji s tkanimi vzorci, za praznike so na mize dali ta boljše prte. Krožniki so bili iz težkega porcelana, ohranjen je tudi jedilni pribor. Jedilni pribor ... so redno polirali s finim brusilnim papirjem, da se je svetil. Za kruh so upora-

bljali poleg kovinskih skodelic tudi posode, narejeni iz papirnate mase. Gostilna je bila odprta cel dan, do odhoda zadnjega gosta. Največji obisk je bil v nedeljo po maši, v času sejmov in shodov. Miklova mama je obiskovala zgodnjo mašo že ob šesti uri, kmetje so po večini hodili k osmi maši. Žene so šle po maši domov pripravljat kosilo, moški pa so se ustavili v gostilni.«¹

Kot zanimivost naj še dodam, da so pri Miklovih menda imeli zelo dobro pivo, zagotovo je k temu pripomogla tudi lastna ledenica, ki je omogočala pravo temperaturo. Okoli sodčka piva je bil vedno naložen zdrobljen led. Ko se je pivo natočilo v kozarec, je morala na vrhu nastati kapica – 5 cm pene. Prirejali so tudi pivska tekmovanja.

Kramarčkova gostilna: »Ja, pr nas je bla gostilna. Kokr se jest spomnm, je bla naša stara mama že vdova. Naš star oče je biu krčmar pa še s konji je vozu /.../ jaz

ZIMSKI SPREVOD RIBNIČANOV SKOZI TRG. JANKO TROŠT, RAVNATELJ MEŠČANSKE ŠOLE V RIBNICI JE ZNAN TUDI PO SVOJIH KARIKATURAH, KI PREDSTAVLJAJO NA HUMOREN NAČIN RIBNIČANE IN NJIHOVE TEGOBE, S KATERIMI SO SE SOOČALI KONEC 20-IH IN V 30-IH LET 20. STOLETJA. KAJ TA KARIKATURA PREDSTAVLJA, NAM NI ZNANO, VEMO LE DA JE BILA REPRODUCIRANA TUDI KOT RAZGLIEDNICA. NAPROŠAMO VSE, KI KAR KOLI VESTE V ZVEZI S TEM (KAJ JE UPODOBLJENO NA NJEJ, KDAJ JE NASTALA), DA NAM SPOROČITE. (REPRODUKCIJA RAZGLIEDNICE JE V ZASEBNI LASTI.)

se starga očeta ne spomnim. Ona, stara mama, je imela gostilno, pol sta jo pa naša dva prevzela, b'l zatu, de se je obdržala; naša dva sta b'la oba učiteljna. Od gostilne naj blu zaslužka, saj je blu takrat u Rib'no' okul 24 gostiln. Pr Pakižih so bli tarokisti, pr Onič' šahisti, mislim. Vsaka gostilna je imela svuj krožek. Nasprut Picka so bli Slemenoci, tam sta bli dve vdovi Slemenčevi, tam so gaspudje hodil in tako dalje /.../ Se je pa dogajalu, de k so šli kmal zutraj delat, so jim v gostilni kar postavili fraklčke na polico, de se ni zutraj odpirala gostilna, so jih kar zvečer postavli in pol so že poračunali. /.../ Naša dva sta pol vzela posojilu in sta poštimala kopalnico, angleško stranišče in taku naprej /.../ do vojne je bil puf plačan, pol je pa vojska spet vse razbila.«²

Nekatere gostilne so imele tudi balinišča in kegljišča. Kot omenja Janez Debeljak, so bili v gostilnah priljubljeni tudi kvartaški večeri. Poleg taroka so bile priljubljene igre še durak, ajnc in šnops. V tridesetih letih se je s šahovskim klubom razširila v Ribnico in njene gostilne tudi kraljevska igra šah. Kako pomembne so bile gostilne kot prostori druženja, nam pove tudi to, da se je prva čitalnica ustanovila v gostilni, da so bile tudi naslednje čitalnice v sklopu gostiln, kavarn, da je gostilna dajala svoje prostore za vadbo ribniškim sokolom.

Družbeni položaj gostilničarjev je bil dober. Pogostokrat so izšli iz njihovih vrst vplivni trški gospodje, tudi župani. Spomin na gostilne je med Ribničani dobro ohranjen, po tem lahko tudi sklepamo, kako pomembno vlogo so imele v kraju. Okrog gostiln se je vrtelo vse; od rojstva, poroke, do druženja, zabave, prijateljstva, kupčije in tudi smrti. Gostilne so nosile hišna imena, včasih se je hišno ime ločilo od priimka, včasih pa je hiša po priimku lastnika ime prevzela. Naj naštejemo nekatere: Cenetova, Miklova, Slemenčeva, Prajerjeva, Kramarčkova ali Pakiževa, Miheličeva, Škrabčeva, Oničeva idr.

(Se nadaljuje prihodnjic.)

Tekst pripravila MARINA GRADIŠNIK, kustosinja ribniškega muzeja

1 Arnšek, Rosalia Maria: Miklovi Ribnica na Dolenskem. Diplomsko delo FF. Ljubljana 2003, str. 82.
2 Janez Debeljak – Kramarčkov. Intervju leta 2008.